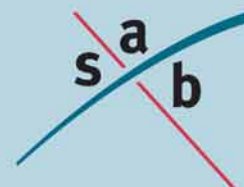

Flora- en faunaraapportage

Heusden Vesting

gemeente Heusden

Datum: 4 januari 2010
Projectnummer: 90424

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Planomschrijving	3
1.2	Wettelijk kader	5
2	Bureaustudie flora en fauna	7
2.1	Onderzoeksmethode	7
2.2	Gebiedsbescherming	7
2.3	Soortenbescherming	7
3	Conclusie	13

Bijlage 1: gegevens Natuurloket

Bijlage 2: literatuurlijst

1 Inleiding

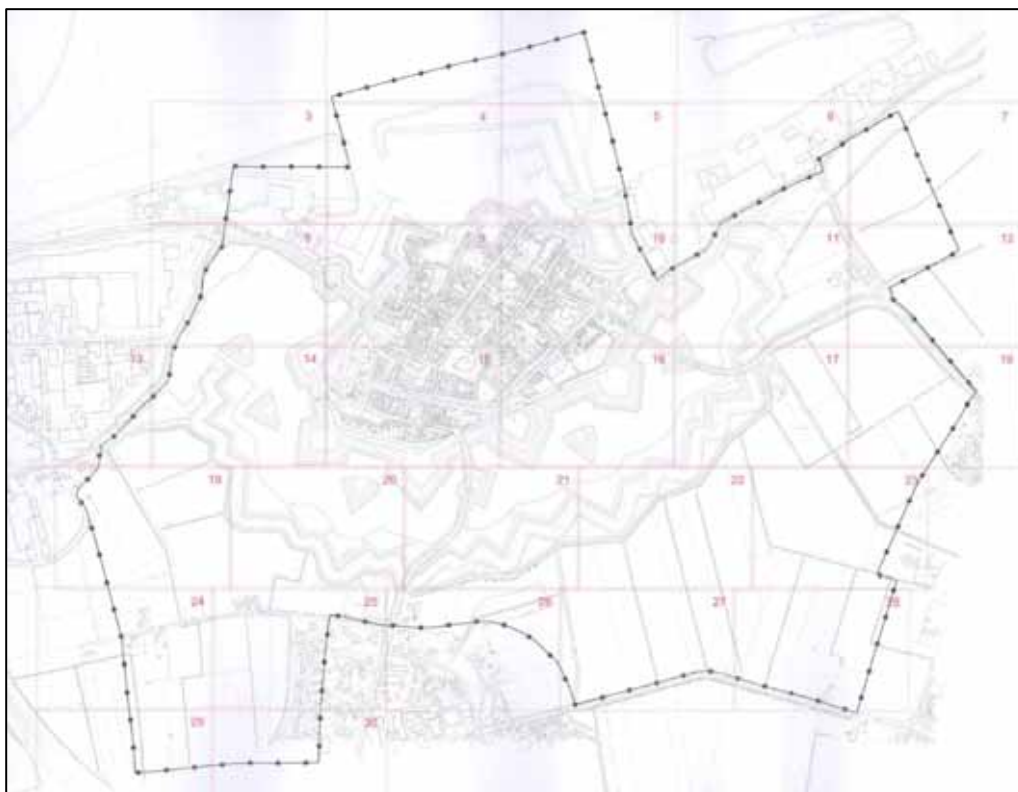
Voor het gebied Heusden Vesting (gemeente Heusden) wordt een aantal bestemmingsplannen geactualiseerd en samengevoegd in één enkel bestemmingsplan. Het bestemmingsplan dat hiervoor in eerste instantie wordt opgesteld is consoliderend van aard en legt dus de bestaande functies en bebouwing vast. In het kader van dit consoliderende plan is deze rapportage opgesteld. In deze rapportage wordt een bureau-studie gepresenteerd over mogelijk aanwezige beschermde soorten Flora en fauna. Ook eventueel geldende gebiedsbescherming komt aan bod. Deze rapportage is uitdrukkelijk niet te gebruiken als onderbouwing voor fysieke ingrepen in de ruimtelijke ordening zoals sloop en herbouw van gebouwen. Daadwerkelijke aantasting van gebouwen of infrastructurele werken dienen voorafgegaan te worden door een veldbezoek ter plaatse met eventueel een nader onderzoek.

De opbouw van deze rapportage is als volgt:

1. **Ligging** van het plangebied in relatie tot landschap en beschermde gebieden en een beknopte omschrijving van het wettelijke kader.
2. **Bureaustudie Flora en fauna.** In deze bureaustudie wordt aan de hand van beschikbare verspreidingsgegevens, gebiedsanalyse en soortspecifieke habitateisen uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in en in de directe omgeving van het plangebied. In dit hoofdstuk worden uitspraken gedaan over de effecten op nabijgelegen beschermde gebieden en op direct nabij het plangebied (mogelijk) voorkomende (vaste rust- of verblijfplaatsen van) strikt beschermde flora en fauna.
3. **Conclusie en aanbevelingen**

1.1 Planomschrijving

De gemeente Heusden wil voor het deel Heusden Vesting een consoliderend bestemmingsplan op te stellen waarmee een actuele planologische regeling voor het gebied wordt vastgesteld en waarmee kan worden voldaan aan de geldende RO-standaarden. In het kader van dit nieuwe bestemmingsplan is deze bureaustudie uitgevoerd.

Figuur 1: Globale begrenzing van het plangebied.

Plangebied

Het plangebied bestaat uit het deel van Heusden dat bekend is onder de naam Heusden Vesting. Het bevat onder andere het oude, ommuurde deel van Heusden (figuur 1). Dit deel heeft in de loop der jaren een grootscheepse renovatie ondergaan waardoor veel van de oude bebouwing behouden is gebleven. Naast de aanwezigheid van stadsmuren zijn ook de waterpartijen die onderdeel uitmaken van het plangebied, van grote waarde. Verder maken enkele weilanden en een klein deel van een woonwijk onderdeel uit van het plangebied.

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door invloeden vanuit de rivier de Bergsche Maas. Deze stroomt ten noorden van het plangebied. De aanwezigheid van rivierklei heeft gezorgd voor het agrarisch karakter van de omgeving. Zowel ten westen als ten oosten van het plangebied liggen industrieterreinen. Verdere bebouwing is te vinden ten zuiden en ten zuidoosten van het plangebied.

Beoogde ontwikkelingen

Het op te stellen bestemmingsplan heeft een consoliderend karakter en zal betrekking hebben op al bestaande activiteiten en functies. Het heeft dus geen betrekking op nieuw te ontwikkelen functies. Deze rapportage kan niet worden gebruikt om eventuele effecten van nieuwe ontwikkelingen op Flora en Fauna te onderbouwen.

1.2 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

1.2.1 Gebiedsbescherming

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998. Hierin zijn de al bestaande staatsnatuurmonumenten ook opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstrend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

1.2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront- rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te ver- storen (artikel 11).

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1. beschermingscategorie 1:

Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;

2. beschermingscategorie 2:

Voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.

Als er wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode geldt deze naast de bovengenoemde soorten ook voor vogels. In zo'n gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;

3. beschermingscategorie 3:

Voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen) van leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

1.2.3 Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan alle werkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2 Bureaustudie flora en fauna

2.1 Onderzoeksmethode

Het Natuurloket geeft in de kilometerhokken waarbinnen het plangebied en haar invloedsgedebied is gelegen, het voorkomen van strikt beschermde soorten weer (Bijlage 1). Binnen deze kilometerhokken zijn de meeste soortgroepen niet goed onderzocht. Aan de hand van deze gegevens en de best beschikbare verspreidingsgegevens wordt een inschatting gemaakt van de mogelijk aanwezige (beschermde) soorten. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van gegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Lim-pens, *et al.*, 1997) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 2 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

2.2 Gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied Vesting Heusden ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied ligt op een afstand van meer dan drie kilometer (hemelsbreed gemeten). Aangezien de afstand groot is en geen activiteiten of functies anders dan de al bestaande worden toegestaan, zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten. Bij nieuwe ontwikkelingen dient te zijner tijd een beoordeling plaats te vinden of mogelijk effecten optreden.

Ecologische Hoofdstructuur

Een deel van het plangebied ligt in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De Bergsche Maas maakt onderdeel uit van de EHS. Binnen het plangebied ligt ook een zoekzone voor een ecologische verbindingzone. Omdat het om een consoliderend bestemmingsplan gaat zijn hier op dit moment geen effecten op te verwachten. Toekomstige activiteiten in de rivier of activiteiten die een versnipperend effect op de zoekzones hebben (actief of passief) kunnen wel een negatief effect hebben. Als dergelijke ingrepen worden uitgevoerd, dient voorafgaand aan de ingrepen een beoordeling plaats te vinden of mogelijk effecten optreden.

2.3 Soortenbescherming

Aangezien sprake is van een consoliderend bestemmingsplan waarin alleen bestaande functies en bebouwing planologisch worden vastgelegd, is geen sprake van directe aantasting van vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten. Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens, habitateisen en de in het plangebied aanwezige habitats is een inschatting gemaakt van mogelijk aanwezige beschermde soorten. Het is niet mogelijk om met zekerheid soorten uit te kunnen sluiten. Daarom moet bij nieuw te ontwikkelen activiteiten of functies een herbeoordeling plaatsvinden.

Vaatplanten

Het plangebied bevat erg oude bebouwing. In dergelijke bebouwing is veelal kalkrijke mortel verwerkt die geschikt kan zijn voor strikt beschermde muurvegetatie zoals Steenbeekvaren (*Asplenium trichomanes*) en Tongvaren (*Asplenium scolopendrium*). Uit ongevalideerde gegevens (Waarneming.nl) blijkt dat binnen het plangebied in ieder geval twee zeldzame soorten voorkomen en wel Schijnraket (*Erucastrum gallicum*) en Gevlamde fijnstraal (*Conyza bonariensis*). Beide soorten komen van oorsprong niet in Nederland voor.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens komen in (de omgeving van) het plangebied soorten als Egel (*Erinaceus europaeus*), Bosspitsmuis (*Sorex spec.*), Dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), Huisspitsmuis (*Crocidura russula*), Mol (*Talpa europaea*), Vos (*Vulpes vulpes*), Hermelijn (*Mustela erminea*), Wezel (*Mustela nivalis*), Bunzing (*Mustela putorius*), Ree (*Capreolus capreolus*), Bever (*Castor fiber*), Rosse woelmuis (*Clethrionomys glareolus*), Woelrat (*Arvicola terrestris*), Veldmuis (*Microtus arvalis*), Dwergmuis (*Microtus minutus*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Haas (*Lepus europaeus*) en Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) voor.

Algemeen voorkomende soorten

Door de grootte van het plangebied zijn vaste rust- en verblijfsplaatsen van algemeen voorkomende soorten als Egel (*E. europeus*), Huisspitsmuis (*C. russula*), Mol (*T. europea*) en kleine marterachtigen niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfsplaatsen.

Strikt beschermde soorten

Bever

In de omgeving van Heusden zijn bevers gesignaleerd. Deze dieren koloniseren vanuit de Biesbosch grote delen van de grote rivieren. De bestaande activiteiten hebben blijkbaar geen belemmering gevormd voor de dieren om voorbij Heusden te migreren. Wanneer activiteiten worden ontwikkeld die een effect hebben op de rivier, dan moet rekening worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van bevers of migratieroutes daarvan.

Overige strikt beschermde soorten uit de groep grondgebonden zoogdieren worden niet verwacht.

Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Limpens *et al.*, 1997) komen in de omgeving van het plangebied, Watervleermuis (*Myotis daubentonii*), Meervleermuis (*Myotis dasycneme*), Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), Gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) voor. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis (*P. pipistrellus*) en Laativlieger (*E. serotinus*) en boombewonende soorten als Rosse vleermuis (*N. noctula*) en Watervleermuis (*M. daubentonii*). Daarnaast zijn soorten die van beide elementen gebruik maken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten en spleten en achter loshangende schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende soorten vleermuizen

Veel van de bebouwing is oud en beschikt niet over spouwmuren. Daardoor vervallen veel mogelijk schuilplaatsen voor gebouwbewonende soorten. Daarentegen zijn de daken veelal wel toegankelijk doordat dergelijke oude pannendaken vaak kieren en openingen hebben waardoor vleermuizen toegang hebben tot vaste rust- of verblijfplaatsen.

De kans op aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten is vrij groot.

Boombewonende soorten vleermuizen

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangende schors. Binnen het plangebied staan verschillende bomen van voldoende omvang om vaste rust- of verblijfplaatsen van boombewonende soorten vleermuizen te herbergen. Het gaat dan vooral om bomen met een stamdikte van 30 centimeter of meer. De aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen van boombewonende soorten vleermuizen is niet uit te sluiten.

Vliegroutes

Soorten maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, daarom kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Op verschillende plaatsen in het plangebied zijn lijnvormige elementen aan te wijzen die mogelijk een vaste vliegroute vormen. Gezien in het licht van de ouderdom van het plangebied is het niet ondenkbaar dat zeer oude vliegroutes aanwezig zijn.

Hierbij moet wel een kanttekening worden geplaatst. Op luchtfoto's is te zien dat het plangebied wordt ontsloten door slechts twee mogelijke vliegroutes. Twee van de vier toegangswegen hebben te weinig of geen bomen en vormen daardoor geen migratie route. Dit leidt tot een kwetsbare situatie op het gebied van migratiemogelijkheden voor de mogelijk aanwezige vleermuizen.

Vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Het plangebied met oude gebouwen, struweel en bomen is geschikt als broedgelegenheid voor veel vogels.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boombalk, Buizerd en Ransuil).

Voor de categorieën 1 en 4 is het onwaarschijnlijk dat deze soorten voor komen in het plangebied. De verstoringsgraad is daarvoor te hoog. Soorten uit categorie 2 en 3 kunnen echter zeer goed voorkomen in het plangebied. Oude pannendaken zijn vaak geschikt als broedlocatie voor huismussen en gierzwaluwen. Deze soorten zijn van oudsher kenmerkend voor oude steden en horen bij het stadsbeeld. De aanwezigheid van een ooievaar is niet bekend uit beschikbare verspreidingsgegevens maar ook deze soort kan nesten bouwen op een rustige locatie in stedelijk gebied, dan wel in de omgeving daarvan.

Amfibieën

Stichting RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland) verzamelt verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen en publiceert deze jaarlijks op het internet (www.ravon.nl). Volgens RAVON komen in de omgeving van het plangebied amfibieën voor zoals Bastaardkikker (*Rana klepton esculenta*), Bruine kikker (*Rana temporaria*), Gewone pad (*Bufo bufo*), Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en de meer strikt beschermde soorten Kamsalamander (*Triturus cristatus*), Rugstreeppad (*Bufo calamita*), Heikikker (*Rana arvalis*) en Poelkikker (*Rana lessonae*) voor.

Algemene soorten

Algemene soorten, zoals Bruine kikker (*R. temporaria*) en Gewone pad (*B. bufo*), die na de metamorfose op het land naar voedsel gaan zoeken, zijn binnen het plangebied niet uit te sluiten. Deze soorten kunnen grote afstanden afleggen en zijn niet kieskeurig in hun habitatkeuze. Omdat de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Beschermde soorten

Het plangebied is erg waterrijk. De gracht in het plangebied is potentieel leefgebied voor beschermde soorten. Uit de praktijk blijkt dat in dergelijke wateren vaak grote hoeveelheden vis worden uitgezet ten behoeve van de sportvisserij. De veelal uitgezette karperachtigen hebben een sterk negatieve invloed op de waterkwaliteit en de voortplantingsmogelijkheden voor strikt beschermde soorten amfibieën. Wanneer vis-

sen niet worden uitgezet en een rijke oevervegetatie bestaat, dan kunnen de waterpartijen in het plangebied strikt beschermde soorten amfibieën herbergen.

Reptielen

Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in weinig verstoorde biotopen. Soorten als ringslang (*Natrix natrix*) en levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) kunnen voorkomen in gebieden met een relatief hoge verstoringsgraad. Volgens RAVON is alleen de Levendbarende hagedis (*Z. vivipara*) wel eens in de omgeving waargenomen. De beschikbare verspreidingsgegevens zijn vrij onnauwkeurig (5 x 5 km). Omdat het plangebied aan de rivier ligt, kan ervan worden uitgegaan dat reptielen geen vaste rust- of verblijfplaatsen in het plangebied hebben. Levendbarende hagedissen wordt zelden op minder dan 5 kilometer van grote rivieren gevonden.

Vissen

Het plangebied ligt aan de rivier en wordt bevat een gracht. Mogelijk aanwezige vissoorten zijn: Paling (*Anguilla anguilla*), Alver (*Alburnus alburnus*), Baars (*Perca fluviatilis*), Bittervoorn (*Rhodeus amarus*), Blankvoorn (*Rutilus rutilus*), Bot (*Platichthys flesus*), Brasem (*Abramis brama*), Driedoornige stekelbaars (*Gasterosteus aculeatus*), Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*), Karper (*Cyprinus carpio*), Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*), Kolblei (*Blicca bjoerkna*), Kopvoorn (*Squalius cephalus*), Kroeskarper (*Carassius carassius*), Pos (*Gymnocephalus cernuus*), Rivierdonderpad (*Cottus perifretum*), Riviergrondel (*Gobio gobio*), Roofblei (*Aspius aspius*), Ruisvoorn of rietvoorn (*Scardinius erythrophthalmus*), Sneep (*Chondrostoma nasus*), Snoek (*Esox lucius*), Snoekbaars (*Sander lucioperca*), Tiendoornige stekelbaars (*Pungitius pungitius*), Vetje (*Leucaspius delineatus*), Winde (*Leuciscus idus*) en Zeelt (*Tinca tinca*)

Algemene soorten

De meeste van hierboven gemelde soorten zijn zeer algemeen en komen wijd verbreid voor. Een aantal van deze soorten is meer gebonden aan de rivier maar sommige soorten gedijen ook goed in grachten en andere waterpartijen.

Beschermde soorten

Enkele van bovengenoemde soorten zijn strikter beschermd. Het gaat dan om Bittervoorn (*R. amarus*), Grote modderkruiper (*M. fossilis*), Kleine modderkruiper (*C. taenia*) en Rivierdonderpad (*C. perifretum*). Deze soorten stellen hogere eisen aan de habitat dan algemene soorten. De kans op bittervoorns en rivierdonderpadden in het plangebied is vrij groot omdat de waterpartijen hier vrij snel aan voldoen. Rivierdonderpadden leven op een stenige ondergrond, al dan niet kunstmatig aangelegd. Deze habitat komt veel voor in rivieren en bij havens. Deze soort heeft wel ernstig te leiden van de kolonisatie door exotische vissoorten als Kesslers Grondel (*Neogobius kessleri*), Marmergrondel (*Proterorhinus semilunaris*) en andere concurrenten.

De beide modderkruipersoorten komen voor in vrij sterk verlandende situaties. De verwachting is dat dit type water niet voorkomt in het plangebied.

Vaste rust- of verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten vissen zijn in het plangebied niet uitgesloten.

Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Het plangebied maakt geen deel uit van een dergelijke biotoop. Overige strikt beschermde soorten als molusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de habitats.

3 Conclusie

Voor het plangebied (gemeente Heusden, provincie Noord-Brabant) wordt een consoliderend bestemmingsplan opgesteld. Hiermee wordt de bestaande situatie wat betreft gebruik en bouwen planologisch vastgelegd. In het kader van dit nieuwe bestemmingsplan is deze bureaustudie opgesteld waarin een verwachting wordt gegeven over geldende gebieds- en soortenbescherming.

Deze rapportage is niet geschikt om te dienen als onderbouwing van ecologische aspecten bij daadwerkelijk ingrepen in de ruimtelijke ordening. Daarvoor moet de specifieke locatie worden onderzocht. Verder wordt in deze rapportage aangenomen dat bij alle bestaande functies en activiteiten, voorafgaand aan de ontwikkeling daarvan, gegede rekening is gehouden met de wetgeving op het gebied van Flora- en Fauna en beschermde gebieden.

3.1.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient getoetst te worden of negatieve invloeden bestaan op beschermde gebieden. Het plangebied te Heusden ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de NB-wet. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied ligt op een afstand van meer dan drie kilometer (hemelsbreed gemeten). Gezien de afstand, het ontbreken van overeenkomstig habitat en de aard van het tussenliggende gebied zijn geen negatieve effecten aanwezig. Gebiedsbescherming is op dit moment niet aanwezig. Bij nieuwe te ontwikkelen initiatieven zijn negatieve effecten niet op voorhand uitgesloten.

Een deel van het plangebied valt onder de EHS (Bergsche Maas). Omdat het om een consoliderend bestemmingsplan gaat, worden alleen bestaande functies en activiteiten hierin vastgelegd. Ervan uitgaande dat bij het ontwikkelen van deze functies/activiteiten rekening is gehouden met gebiedsbescherming, wordt gesteld dat geen negatieve effecten aanwezig zijn. Wanneer nieuwe functies of activiteiten worden ontwikkeld die invloed hebben op de rivier of een versnipperend effect hebben op de zoekzones voor ecologische verbindingzones, dan is er mogelijk sprake van een negatief effect op de EHS. Bij de ontwikkeling van dergelijke nieuwe initiatieven moet een nieuwe beoordeling plaatsvinden. Deze rapportage is daarvoor niet geschikt.

Voor het consoliderende bestemmingsplan is gebiedsbescherming niet aan de orde.

3.1.2 Soortenbescherming

Deze rapportage geeft inzicht in de mogelijk voorkomende soorten in het plangebied.

Algemene soorten

De meeste van de aanwezige soorten zijn beschermd maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

Strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten staat vermeld op tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet en is daarmee strikter beschermd. Voor deze soorten geldt dat bij een aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd. Uit de volgende soortgroepen kunnen strikt beschermde soorten voorkomen in het plangebied:

- Grondgebonden zoogdieren, Bever (*Castor fiber*)
- Vleermuizen
- Vogels
- Amfibieën
- Vissen

Gezien de verspreidingsgegevens, aanwezige habitats en soortspecifieke eisen zijn strikt beschermde soorten uit deze soortgroepen niet op voorhand uit te sluiten binnen het plangebied.

Bij werkzaamheden in het broedseizoen, kunnen broedende vogels worden verstoord, of hun nesten worden aangetast. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren. Werkzaamheden dienen plaats te vinden buiten het broedseizoen of, als broedende vogels binnen en in de directe omgeving van het plangebied uitgesloten kunnen worden, tijdens het broedseizoen.

3.1.3 Nader onderzoek

Het consoliderende bestemmingsplan maakt geen nieuwe initiatieven mogelijk, maar legt alleen de bestaande bebouwing en functies planologisch vast. Daarom is een nader onderzoek niet aan de orde.

3.1.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in spouwmuren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen;
- bij aanleg van zolders of vlieringen, zouden deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor ontstaan mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het creëren van een geleidelijke overgang van de watergangen naar het plangebied. Hierbij dient vegetatieontwikkeling in deze overgang gestimuleerd te worden. Dit kan positieve effecten hebben op het voorkomen van amfibieën;
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van gierzwaluwen. Deze beschermde soort verliest steeds meer nestmogelijkheden.

Bijlage 1: gegevens Natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:138 / Y:415					
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels Hri*	RL* Volledigheid* Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten				goed	1991-2007
Mossen				matig	1997-2007
Korstmossen				niet	1992-2007
Paddenstoelen				niet	1992-2007
Zoogdieren				niet	1997-2007
Broedvogels				niet	1996-2007
Watervogels				goed	96/97-06/07
Reptielen				niet	1992-2007
Amfibieën				niet	1992-2007
Vissen				niet	1992-2007
Dagvlinders	1			1 redelijk	1998-2008
Nachtvlinders				niet	1980-2008
Libellen				matig	1993-2007
Sprinkhanen				niet	1993-2007
Overige ongewervelden				niet	1993-2007

Rapportage voor kilometerhok X:137 / Y:415					
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels Hri*	RL* Volledigheid* Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1	2		3 goed	1991-2007
Mossen				redelijk	1997-2007
Korstmossen				niet	1992-2007
Paddenstoelen				niet	1992-2007
Zoogdieren	2			slecht	1997-2007
Broedvogels				niet	1996-2007
Watervogels				goed	96/97-06/07
Reptielen				niet	1992-2007
Amfibieën	2			slecht	1992-2007
Vissen				niet	1992-2007
Dagvlinders				goed	1998-2008
Nachtvlinders				niet	1980-2008
Libellen				redelijk	1993-2007
Sprinkhanen				0 redelijk	1993-2007
Overige ongewervelden				slecht	1993-2007

Rapportage voor kilometerhok X:138 / Y:416					
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels Hri*	RL* Volledigheid* Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2			2 goed	1991-2007
Mossen				slecht	1997-2007
Korstmossen				niet	1992-2007
Paddenstoelen				niet	1992-2007
Zoogdieren	2	2	3	3 slecht	1997-2007
Broedvogels				11-25%	1996-2007
Watervogels				goed	96/97-06/07
Reptielen				niet	1992-2007
Amfibieën				niet	1992-2007
Vissen				niet	1992-2007
Dagvlinders				redelijk	1998-2008
Nachtvlinders				niet	1980-2008
Libellen				niet	1993-2007
Sprinkhanen				0 redelijk	1993-2007
Overige ongewervelden				niet	1993-2007

Rapportage voor kilometerhok X:137 / Y:416					
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels Hri*	RL* Volledigheid* Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1	1		1 goed	1991-2007
Mossen				slecht	1997-2007
Korstmossen				slecht	1992-2007
Paddenstoelen				3 slecht	1992-2007
Zoogdieren	1	4	4	slecht	1997-2007
Broedvogels			1	1 goed	1996-2007
Watervogels				goed	96/97-06/07
Reptielen				niet	1992-2007
Amfibieën				niet	1992-2007
Vissen				niet	1992-2007
Dagvlinders				redelijk	1998-2008
Nachtvlinders				niet	1980-2008
Libellen				matig	1993-2007
Sprinkhanen				niet	1993-2007
Overige ongewervelden				niet	1993-2007

Bijlage 2: literatuurlijst

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C. en Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht

Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K. en Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Ministerie van LNV, Concept - Hoofdlijnen begrenzing en selectie Natura 2000-gebieden, november 2005.

SOVON Vogelonderzoek 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. - Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Van der Meijden, R. 1990. Heukels' Flora van Nederland. Wolters-Noordhoff.

Websites

www.brabant.nl, provinciale site met gegevens over de exacte ligging van de Provinciale invulling van de Ecologische Hoofd Structuur (PEHS).

www.minlnv.nl, website van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Veel informatie over wetgeving, Natura2000, EHS etc.

www.natuurloket.nl, gevalideerde gegevens van alle PGO's per kilometerhok. Tegen betaling ontvangt u de meest gedetailleerde gegevens.

www.ravon.nl, website met informatie over de verspreiding van reptielen, amfibieën en vissen in Nederland

www.sovon.nl, website met uitgebreide informatie over ecologie en verspreiding van vogelsoorten

www.telmee.nl, website met gevalideerde gegevens van alle soorten

www.vzz.nl, website met informatie over ecologie van zoogdieren

www.waarneming.nl, website met deels ongevalideerde gegevens van alle soorten